

OBSAH

Předmluva Zdeněk Jindra – Ivan Jakubec 9

1. Ekonomické, institucionální a právní základy 11

Základní pojmy a diskutované problémy Zdeněk Jindra 11

Hlavní rysy a hnací síly sociálně ekonomického vývoje českých zemí Zdeněk Jindra 33

Institucionální a právní rámec Jan Štemberk 56

Ústavní a správní vývoj 56

Hospodářská politika státu 62

Kodifikace občanského a obchodního práva 63

Vývoj živnostenského práva a povinného sdružování podnikatelů 67

Vztahy zaměstnanců a zaměstnavatelů, sociální zákonodárství 74

Daňová soustava 77

Přímé daně 80

Příklady nepřímých daní 81

Hospodářská a technická kultura 84

Technické (odborné) školství a další vzdělávací
a vědecké instituce Marcela Efmertová 84

Vědecká komunikace, inovace, výstavy Ivan Jakubec 108

2. Sociální základy 115

Demografický vývoj, vývoj sídelní struktury českých zemí 115

Období do roku 1848 Jaroslav Láník 115

Období do první světové války Ivan Jakubec 122

Česká města v období industrializace Jaroslav Láník 127

Etnicko-jazykové složení obyvatel českých zemí Jaroslav Láník 130

Proměny sociální struktury českých zemí Michal Pullmann – Jakub Rákosník 134

3. Vývoj primárního sektoru: Vývoj zemědělství Antonín Kubačák 145

Období do roku 1848 145

Období do první světové války 153

Význam zrušení poddanství 153

Počátky kapitalistického zemědělství a jeho rozvoj 156

Zemědělská krize 162

Zemědělská výroba 165

Průmyslové zpracování zemědělských plodin	176
Technická základna zemědělství	177
Zemědělství v období 1900–1914	177
Mechanizace zemědělství	182
Chemizace zemědělství a vývoj meliorací	184
Zemědělské družstevnictví	187
Zemědělská věda, osvěta a jiné aktivity	192

4. Vývoj sekundárního sektoru: Živnostenská výroba a tovární průmysl od druhé poloviny 18. stol. do roku 1914	199
Obecná charakteristika <i>Zdeněk Jindra – Ivan Jakubec</i>	199
Industrializace před industrializací <i>Milan Myška</i>	228
Úvodem	228
Periodizace	230
Regionální struktury protoindustriální výroby	232
„Specifická cesta“ nebo jiný model?	236
Hospodářský vývoj v období 1740–1815 <i>Eduard Maur</i>	248
Vývoj jednotlivých odvětví do roku 1848 <i>František Dudek</i>	259
Textilní průmysl	260
Potravinářský průmysl	265
Báňský průmysl	272
Hutnictví (železářský průmysl)	273
Strojírenství	274
Sklářská výroba	276
Výroba stavebních hmot	277
Papírenská výroba	277
Vývoj jednotlivých odvětví do první světové války <i>Ivan Jakubec – Zdeněk Jindra – Aleš Zářický</i>	278
Textilní průmysl	278
Potravinářský průmysl	282
Dřevoprávní průmysl a papírenský průmysl	288
Báňský průmysl	289
Hutnictví (železářský průmysl)	291
Strojírenství	294
Elektrotechnický průmysl	299
Chemický průmysl	300
Průmysl stavebních hmot a stavební výroba	301
Průmysl skla a porcelánu	303

5. Vývoj terciárního sektoru	305
Vývoj dopravy a komunikací <i>Petr Popelka – Jiří Dvořák</i>	305
Proměny dopravy	305

Vývoj silniční infrastruktury	306
Vývoj železniční infrastruktury	313
Vodní doprava	331
Městská doprava	344
Počátky letecké dopravy a nové komunikační prostředky	347
Vývoj obchodu <i>Ivan Jakubec</i>	351
Vnitřní a zahraniční obchod v období merkantilismu	351
Vnitřní obchod v 19. století	354
Družstva	363
Burza v Praze	366
Emancipace českého obchodu	366
Hospodářský nacionalismus a obchod	369
Rakousko-uherský vzájemný obchod	371
Zahraniční obchod monarchie v 19. století	374
Organizace a podpora exportu	385
Vývoz a dovoz kapitálu	387
České země a zahraniční obchod	388
Vývoj peněžní a úvěrové soustavy <i>Jan Hájek</i>	393
Od poloviny 18. století do r. 1850	393
Od r. 1850 do konce 70. let 19. století	405
Od konce 70. let do přelomu století	419
Od přelomu století do r. 1914	430

6. České země v rakousko-uherském válečném hospodářství 1914–1918

<i>Zdeněk Jindra</i>	446
Hospodářské postavení českých zemí před první světovou válkou	446
Hospodářská situace monarchie při vstupu do světové války	450
Hospodářské přípravy na válku	454
Vznik, povaha a celkový vývoj válečného hospodářství	457
Mobilizační krize a přechod k válečnému hospodářství	466
Válečná konjunktura	472
Situace v zemědělství a v zásobování obyvatelstva	483
Financování války a vývoj bankovníctví	489

7. Místo závěru: Přípravy na hospodářské osamostatnění v ČSR

<i>Zdeněk Jindra</i>	495
Výběrová bibliografie	499
Přehledy a obecně zaměřené práce	499
Institucionální a právní rámec	504
Demografický vývoj	504
Vývoj primárního sektoru – zemědělství	505

Vývoj sekundárního sektoru – průmyslu	506
Vývoj terciárního sektoru – dopravy a komunikací	508
Vývoj terciárního sektoru – obchodu	511
Vývoj terciárního sektoru – peněžnictví a úvěrové soustavy	512
Hospodářská a technická kultura	515
Statistické prameny a literatura	516

Přílohy	517
1. Mapa administrativního uspořádání Rakouska-Uherska	517
2. Mapa územního rozsahu obchodních a živnostenských komor na území českých zemí	518
3. Původní názvy hlavních železničních tratí v českých zemích s udáním roku uvedení do provozu	519
4. Schéma vzniku předních strojírenských podniků v českých zemích	520

Summary	522
----------------	-----